

Zpráva

z 2. mezinárodního workshopu

CLIL

Content and Language Integrated Learning

21. června 2018

University of Applied Sciences, Horní Rakousko
Kampus Hagenberg

EUROPÄISCHE UNION

UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES
UPPER AUSTRIA

VYSOKÁ ŠKOLA
TECHNICKÁ A EKONOMICKÁ
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Obsah

O projektu.....	3
Projektový tým.....	3
.....	3
O workshopu.....	4
Přednášející a odborníci.....	5
Program workshopu.....	6
Uvítání a oficiální zahájení.....	7
ROAD-MAPPING: English medium instruction (EMI) ve vysokoškolském vzdělávání.....	9
Layers of language support in EMI settings.....	10
CLIL in action.....	11
Good practices of online learning material.....	12
Multimedia learning.....	13
Návštěva laboratoří PIE.....	13
Vizualizace informací.....	14
Diseminace projektu a publicita.....	15
Tisková zpráva.....	16
Fotografie z workshopu.....	17
Odkazy.....	18

O projektu

Projekt „CLIL“ byl financován s podporou Evropské komise, Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) a Horního Rakouska v rámci programu INTERREG V-A Rakousko-Česká republika 2014–2020.

Cílem tohoto projektu EU je prozkoumat, jak může být výuka cizích jazyků integrována do odborných studijních programů s cílem vytvořit přidanou hodnotu pro absolventy a místní podniky v rakousko-českém přeshraničním regionu za současné podpory jazykových dovedností a mezikulturní kompetence studentů, jakož i návaznost mezi oblastmi vzdělávání a praxe.

Za účelem dosažení těchto cílů jsou vytvářeny vícejazyčné e-learningové moduly v němčině, češtině a angličtině pro čtyři technické obory, konkrétně informatiku, logistiku, stavebnictví a strojírenství. Kromě odborných znalostí je také důležité předávat průřezové dovednosti, které jsou nezbytné pro dnešní trh práce.

Ve spolupráci s odborníky z regionálních společností byly identifikovány aktuální potřeby místní ekonomiky v rakousko-českém přeshraničním regionu. Tyto znalosti přispívají ke zlepšení vysokoškolského vzdělávání a k přizpůsobení stávajících osnov širšímu spektru dovedností a ke zlepšení zaměstnanosti absolventů v tomto regionu. To může přispět k pozitivnímu rozvoji zaměstnanosti absolventů a pomoci vyřešit problém nedostatku technicky vzdělaných odborníků s odpovídajícími znalostmi cizího jazyka v tomto příhraničním regionu.

Projektový tým

Projektový tým tvoří 2 osoby z University of Applied Sciences, Horní Rakousko, a dvě osoby z VŠTE v Českých Budějovicích

FH OÖ:

- Mag.^a Dr.ⁱⁿ Martina Gaisch
- Victoria Rammer, MA

VŠTE:

- PhDr. Jan Gregor, Ph.D.
- Mgr. Libuše Turinská

O workshopu

V rámci tříletého projektu Interreg CLIL (Content and Language-Integrated Learning), jehož cílem je příprava interaktivních výukových a učebních materiálů v němčině, angličtině a češtině pro obor informatika, logistika, stavebnictví a strojírenství, se dne 21. června 2018 v kampusu Hagenberg FH OÖ konal 2. mezinárodní workshop.

Akce se zúčastnilo celkem 34 osob. Na programu byly zajímavé prezentace a přednášky na téma CLIL, English medium instruction (EMI), multimediální výuka a vizualizace informací. Kolegové z kampusu v Hagenbergu přivítali české protějšky z VŠTE v Českých Budějovicích a tři renomované výzkumné pracovníky Vídeňské univerzity - Univ. Prof. Dr. Ute Smit, Univ. Prof. Mag. Dr. Christiane Dalton Buffer a Mag. Dr. Helen Heaney, BA.

Kromě zajímavých přednášek o CLILu a English-Medium-Instruction poskytla FH prof. Mag. Tanja Jadin, odbornice na e-learning a vyučující studijního programu Komunikace, znalosti, média v kampusu Hagenberg, informace z oblasti výuky multimédií, včetně různých e-learningových metod a technik gamifikace. Kromě toho dvě studentky magisterského studijního programu z kampusu Hagenberg představily výsledky interkulturního studijního projektu v oblasti e-learningu. Poskytly cenné informace o používání výukových programů a jazykových aplikací.

Další prezentace v oblasti vizualizace a interaktivního prostředí ukázaly význam grafické a textové reprezentace dat, faktů a čísel.

Cílem workshopu byla mezikulturní a interdisciplinární výměna mezi českými a rakouskými učiteli, výzkumníky a studenty s cílem získat informace a další informace o CLIL a inovativních formátech e-learningu.

Tento workshop nakonec přinesl přidanou hodnotu všem členům týmu. Společně byly vytvořeny nápady, které se promítnou do projektu pro vytváření a přípravu inovativních materiálů a e-learningových modulů.

Přednášející a odborníci

Univ.Prof. Dr. Ute Smit, Vídeňská univerzita

ROAD-MAPPING: English medium instruction (EMI) ve vysokoškolském vzdělávání

... již více než 15 let provádí intenzivní výzkum CLIL a EMI. Kromě přednášek v rámci dalšího vzdělávání v Rakousku vystupuje pravidelně jako přednášející na příslušných mezinárodních konferencích. Její rozsáhlý seznam publikací zahrnuje četné vědecké články v renomovaných odborných časopisech i v centrálních knižních publikacích. Kromě toho se Dr. Smit účastnila a účastní národních a mezinárodních výzkumných projektů v oblasti CLIL a EMI a je (zakládajícím) členem správní rady příslušných mezinárodních sítí a asociací, v současné době v ICLHE.

Univ.Prof. Mag. Dr. Christiane Dalton-Puffer, Vídeňská univerzita

Layers of language support in EMI settings

... je profesorkou anglistiky na Vídeňské univerzitě a jednou z předních mezinárodních výzkumných pracovníků v oblasti CLIL. Je autorkou CLIL Classroom Discourse (Benjamins, 2007), publikovala vědecké knihy a články v časopisech k výzkumu CLIL a napsala řadu článků publikovaných v mezinárodních časopisech. Přednášela také o CLIL na několika kontinentech. V současné době se zaměřuje na to, jak učitelé a studenti s pomocí jazyka vyjadřují odborný obsah a pracují k dosažení cílů odborných předmětů.

Mag. Dr. Helen Heaney, BA, Vídeňská univerzita

CLIL in action

... je docentkou katedry anglistiky na Vídeňské univerzitě se zaměřením na vzdělávání učitelů. Již pět let pořádá každoroční workshopy CLIL pro učitele na technických a odborných školách v Salcburku, a úzce spolupracuje s Vysokou školou zemědělskou a ekologického vzdělávání ve Vídni. Před svým působením ve Vídni pracovala dvanáct let jako rodilá mluvčí angličtiny ve třídách CLIL na gymnáziu v Klagenfurtu.

FH Prof. Mag. Dr. Tanja Jadin, FH OÖ
Multimedia learning

... vystudovala psychologii na univerzitě v Salcburku a má doktorát z psychologie. Pracovala na několika výzkumných projektech a byla lektorkou v různých institucích. Od září 2011 je Tanja Jadin profesorkou e-learningu na University of applied sciences, Horním Rakousko, Hagenberg. Od června 2013 řídí magisterský program Komunikace, znalost, média. Mezi její výzkumné zájmy patří nová digitální vzdělávací média, jako jsou MOOC, mobilní učení, učení založené na hrách, mediální gramotnost a samoregulační a informální učení.

Dr. Björn Zimmer, BSc MSc, FH OÖ
Vizualizace informací

... pracuje od května 2017 jako výzkumný asistent na projektu USIVIS (<http://www.usivis.org/en/home-en/>). Projekt zkoumá nové nástroje pro interaktivní vizualizaci Big Data. Žil ve Švédsku téměř 6 let, kde pracoval jako doktorand na Linneaus Univerzitě ve Švédsku v oblasti vizualizace informací (InfoVis). Mezi jeho zájmy patří vizualizace sítí a analýza mnohorozměrných dat na webu.

Michaela Hilger, BA, FH OÖ

... je studentkou studijního programu Komunikace, znalosti, média v kampusu Hagenberg. Vystudovala bakalářský studijní obor a kromě studia pracuje jako Learning Designer ve společnosti LearnChamp Consulting GmbH ve Vídni.

Carina Winter, BA, FH OÖ

... je studentkou studijního programu Komunikace, znalosti, média v kampusu Hagenberg. Absolvovala bakalářský obor na FH Burgenland, kampus Eisenstadt ve studijním programu Informace, média a komunikace. Kromě studií pracuje jako vedoucí marketingu v managementu společnosti Navax Consulting GmbH.

Program workshopu

08:30 – 09:00	Registrace (FH2, HS6)
09:00 – 09:30	Uvítání a oficiální zahájení – FH-Prof. Mag. Dr. Berthold Kerschbaumer, Dean Mag. Dr. Martina Gaisch, Projektový manažer, FH OÖ
09:30 – 11:00	ROAD-MAPPING: English medium instruction (EMI) ve vysokoškolském vzdělávání Mag. Univ.-Prof. Dr. Ute Smit, Vídeňská univerzita
	Layers of language support in EMI settings Univ.-Prof. Mag. Dr. Christiane Dalton-Puffer, Vídeňská univerzita
11:00 – 11:30	Přestávka
11:30 – 12:30	CLIL in action – Mag. Dr. Helen Heaney, BA, Vídeňská univerzita
12:30 – 13:30	Společný oběd
13:30 – 14:00	Good practices of online learning material Michaela Hilger, BA a Carina Winter, BA
14:00 – 14:45	Multimedia learning – FH-Prof. Mag. Dr. Tanja Jadin, FH OÖ
14:45 – 15:30	Diskuse a brainstorming
15:30 – 16:00	Prohlídka kampusu
16:00 – 16:30	Návštěva laboratoří PIE-Lab - Jeremiah Diephuis BA MA, FH OÖ
16:30 – 17:00	Input visualization – Björn Zimmer, MSc, FH OÖ
17:00	Společná večeře

Uvítání a oficiální zahájení

FH-Prof. Mag. Dr. Berthold Kerschbaumer, děkan kampusu v Hagenberg a Mag. Dr. Martina Gaisch, manažerka projektu CLIL na rakouské straně, zahájili konferenci krátkou prezentací o univerzitě a seznámili účastníky s bližším programem konference.

FH-Prof. Dr. Berthold Kerschbaumer poskytl zajímavá fakta o University of Applied Sciences, Horní Rakousko, zejména o kampusu v Hagenbergu. Účastníci byli informováni o různých oborech a studijních programech, a rovněž o vývoji kampusu Hagenberg od jeho založení až do současnosti.

Po zahájení byl představen program workshopu. Mag. Dr. Martina Gaisch poskytla přehled programu a přivítala řečníky, odborníky a hosty workshopu.

ROAD-MAPPING: English medium instruction (EMI) ve vysokoškolském vzdělávání

Univ.-Prof. Dr. Ute Smit, Vídeňská univerzita, představila téma ROAD-MAPPING: English medium instruction ve vysokoškolském vzdělávání a zavedení pojmu EMEMUS.

Univ.-Prof.in Dr.in Ute Smit během semináře vysvětlila, že v době rostoucí internacionalizace vysokoškolského vzdělávání se výuka angličtiny stala rozšířeným jevem. Mluvila o globalizaci a internacionalizaci ve vědě a o přeshraniční výměně mezi účastníky a institucemi. Jak se však odráží v rozsáhlém výzkumu, anglicizace vysokoškolského vzdělávání není jednotvárná, protože probíhá odlišnými způsoby, s vlastními nepředvídatelnými událostmi, výzvami a silnými stránkami.

Ute Smit po teoretickém úvodu představila koncepční rámec pro dynamickou analýzu angličtiny jako prostředku vzdělávání ve vícejazyčném univerzitním prostředí (pojem EMEMUS – anglicky English-Medium Education in Multilingual University Settings). Rámec ROAD MAPPING vychází ze sociolingvistické orientace a diskurzivních přístupů. V tomto kontextu je EMEMUS považován za sociální jev a diskurs jako vstupní bod do šesti relevantních oblastí, kterými jsou konkrétně: role angličtiny (ve vztahu k jiným cizím jazykům), akademické obory, language management, aktéři, praxe a procesy, a internacionalizace a globalizace. Účelem koncepčního rámce je pomoci překonat předchozí roztržštěné konceptualizace a sloužit jako orientační bod při analýze konkrétních kontextů nebo při zkoumání různých nastavení a také umožnit situační „diskuse“. ROAD MAPPING lze použít k provádění výzkumu EME (např. analýza dat, (re)interpretace výsledků, návrh dalších výzkumů), popisu EME v regionech nebo zemích a přípravě dalšího vzdělávání učitelů EME.

Ute Smit pomocí vybraných příkladů EMEMUS ilustrovala popisnou a analytickou hodnotu vytváření rámce pro výzkumné pracovníky, pedagogy a vedení univerzity, přičemž argumentovala, že rámec nám umožňuje „vidět příslovečný les i jeho stromy“.

Závěrem prof. Smit uvedla, že ROAD-MAPPING je dynamický, flexibilní, holistický model, který umožňuje přistupovat k EMEMUS jako ke diskurzivní zprostředkované sociální interakci a chápat ho jako přechod mezi mikro a makroúrovní, a umožňuje všestrannou a interdisciplinární spolupráci.

Složky jazykové podpory v EMI

Univ.-Prof.in Mag.a Dr. Christinne Dalton-Puffer z Vídeňské univerzity hovořila o vrstvách jazykové podpory v kontextech EMI.

Univ. Prof. Mag. Dr. Christinne Dalton-Puffer z Vídeňské univerzity pohovořila o vrstvách jazykové podpory v kontextech EMI (English Medium Instruction).

Učení se a výuka odborných předmětů ve druhém nebo cizím jazyce na terciární úrovni představuje pro studenty a lektory řadu výzev. Zejména lingvističtí experti jsou často konfrontováni s potřebami, které jdou až nad rámec zavedených praktik zaměřených na ESP (English for Specific Purposes – Angličtina pro specifické účely) nebo EAP (English for Academic Purposes – Angličtina pro akademické účely). Zdá se, že v případě této konkrétní rozvíjené oblasti je obtížné zjistit, kde začít. Dalším problémem se jeví být způsob komunikace s odborníky o samotném jazyce. Jak smysluplně řešit tento problém, aniž by tím bylo narušeno naše vlastní chápání složitých a neřešitelných funkcí jazyka při budování znalostí, disciplinarity, reality?

Christiane Dalton-Puffer ve své prezentaci představila model posunu, který může sloužit jako předloha akčního plánu. Ve variantě Linova (2016) modelu tento model nazývá „EMI vejce“. Ve své prezentaci představila čtyři vrstvy vejce EMI (slovní zásoba, větné vzorce, jazykové funkce, žánr) s ilustracemi a konkrétními příklady. Prezentace byla zaměřena na dvě vnitřní úrovně - verbální úroveň a kognitivní diskurzní funkce:

- úroveň slov (věty, akademické a technické pojmy)

Druhy slovní zásoby: upozornění na rozdíly mezi obecnými a opakujícími se vs. specifickými a jedinečnými pojmy.

Tvorba slov: upozornění na vzorce ve vztahu slovesa - podstatná jména - přídavná jména - příslovce

- Kognitivní funkce diskurzu

- Značení kognitivních procesů a jejich verbalizace

- Kořeny v mysli

- Kořeny v kompetenčních učebních osnovách

- Rozhraní obsahu a jazyka: zpřístupnění myšlenek pro učení a sdílení

- Typy textů, žánry

- Kontext kurikula

I když je z kontextu ESP / EAP známo několik aspektů modelu, jeho specifčnost v kontextu EMI je nutné diskutovat s odborníky na specifikace v konkrétní disciplíně. Christiane Dalton-Puffer je přesvědčena, že model EMI vejce má potenciál sloužit jako překladový nástroj mezi lingvistickými odborníky a odborníky v konkrétním oboru.

CLIL in action

Tématem prezentace Mag. Helen Heaney, BA, z Vídeňské univerzity bylo „CLIL v akci“. Během své přednášky poskytla vhled do různých typů (nejen) odborné slovní zásoby, nástrojů a strategií čtení. Prezentace byla rozdělena do dvou částí: teoretické a praktické.

Po předchozích přednáškách o EMEMUS a modelu EMI vejce se v první části prezentace Dr. Helen Heaney zaměřila na stavební kameny CLIL v terciární vzdělávání s praktickými příklady „best practice“, osvědčených postupů týkajících se prezentace obsahu, jazyka a metodiky. To zahrnuje bližší pohled na poskytování vhodného vstupu do sekvencí CLIL, včetně role vstupu a vstupu a výstupu, jakož i prezentaci, procvičování a uchovávání slovní zásoby se zaměřením na víceslovné jednotky a posouzení čitelnosti autentických textů (akademických a akademických). odborná slovní zásoba;

V praktické, interaktivní části workshopu účastníci pracovali s různými textovými ukázkami a v několika mezinárodních pracovních týmech se snažili identifikovat obecnou akademickou a odbornou (oborovou) slovní zásobu. Skupina poté prodiskutovala frekvenci každého slova v textových sekvencích a stanovila obtížnost každého odborného termínu. V další fázi měli účastníci za úkol identifikovat víceslovné jednotky v rámci poskytnutých textů a prodiskutovat „čitelnost“ různých textových pasáží. Tato dílčí cvičení měla pomoci pochopit a rozpoznat potřebu strategií čtení.

Po této interaktivní prezentaci následovaly návrhy pro vedení k porozumění v prostředí CLIL, např. To je třeba vzít v úvahu při navrhování konkrétních úkolů a plánování individuálních nebo několika postupů v rámci vyučovacích hodin, práci s cykly čtení a poslechu a při podpoře komplexního zpracování informací obecně.

Osvědčené postupy při přípravě online výukových materiálů

Prezentaci nazvanou „Good practice“ v přípravě výukových materiálů online přednesly Michaela Hilger, BA, a Carina Winter, studentky bakalářského studijního programu Komunikace a znalostní média na Fakultě informatiky, komunikace a médií v Hagenbergu. Posluchačům prezentovaly řešený interkulturní studijní projekt spadající do oblasti e-learningu. Studijní projekt byl realizován ve spolupráci s firmou LISEC Austria GmbH v průběhu akademického roku 2017/2018, konkrétně v období říjen 2017 - červen 2018).

Projekt se skládal ze dvou hlavních částí. V první části byl vytvořen koncept smíšeného učení, který zahrnuje školení a další vzdělávání zahraničních zaměstnanců společnosti. V druhé části se pak realizátoři projektu věnovali vypracování návrhu slovníkové aplikace pro chytré telefony a slovní zásobu jako webové školení (WBT). Byly vytvořeny prototypy používané studenty, ty byly následně vyhodnocovány a dále vyvíjeny za pomoci odborníků a cílové skupiny.

Michaela Hilgerová a Carina Winter ve své prezentaci hovořily o průběhu a výsledku projektu. Ukázaly také některé příklady aplikace slovníku a učení se slovní zásobě. Tyto příklady ilustrují, jak lze různé prvky a nástroje e-learningu a gamifikace použít v různých učebních prostředích.

Multimedia learning

FH-Prof. Mag. Dr. Tanja Jadin z FH OÖ v Hagenberg ve své prezentaci pohovořila o multimediálním učení a o tom, jak lze materiály e-learningu zlepšit pomocí implementace gamifikačních prvků.

Tanja Jadin vysvětlila, že vývoj učebních materiálů pro online učení představuje v současnosti velkou výzvu. Učební materiály by měly být navrženy a vypracovány v souladu s didaktickými a psychologickými kritérii. Je důležité vědět více o tom, jak naše paměť funguje, konkrétněji o omezeních pracovní paměti. Tanja Jadin v prezentaci stručně představila informační proces, jeho omezení a základní teorie, jako je kognitivní teorie zatížení. S ohledem na diskutovaná omezení bylo ukázáno, jak může být proces učení usnadněn multimediálním učním.

Kromě toho bylo zavedeno několik principů výuky s použitím multimédií, např. používání textu a obrázků nebo vyprávění místo použití čistého textu. Podle prof. Tanji Jadinové jsou tyto zásady užitečné pro rozvoj rozmanitých a motivujících online učebních materiálů pro studenty. Použitím těchto konceptů lze snížit kognitivní zátěž a lépe podpořit informační proces. Tanja Jadin také představila příklady různých metod výuky multimédií, jako jsou interaktivní videa a výukové hry.

Návštěva laboratoří PIE

Playful Interactive Environments (PIE) je výzkumná skupina založená Ústavem digitálních médií Univerzity aplikovaných věd v Horním Rakousku, Campus Hagenberg. Výzkumná skupina se zaměřuje na zkoumání nových a přirozených hravých forem interakce a použití hracích mechanismů k podpoře určitých vzorců chování. Ve spolupráci s výzkumnými partnery v oblasti mediální psychologie a aplikace se dále pracuje na percepčním výzkumu počítačově generovaných postav a na návrhu, implementaci a hodnocení interaktivních prostředí. Typická výzkumná témata zahrnují velké veřejné displeje, projekční mapy, společně umístěné hry, seriózní hry, gamifikaci, audio-reaktivní instalace a nelineární příběhy.

Během prohlídky laboratoře PIE s průvodci mohli účastníci nahlédnout do hravých interaktivních prostředí, která mohou být také použita v učebních kontextech. Po představení různých projektů si mohli účastníci vyzkoušet některé z interaktivních her.

Vizualizace informací

V návaznosti na prezentaci prof. Tanji Jadin na téma výuky s využitím multimédií, Dr. Björn Zimmer pohovořil i o neinteraktivní informační grafice a interaktivních vizualizacích dat a informací. Dr. Björn Zimmer, MSc, výzkumný pracovník na Univerzitě aplikovaných věd v Horním Rakousku, kampus Hagenberg, ve své prezentaci ukázal význam grafické a textové prezentace dat, faktů a čísel.

V první části své prezentace uvedl krátký přehled o historii informační grafiky (info-grafiky) a ukázal příklady slavných historických ilustrací, grafiky a obrazů. Kromě toho představil klíčové metody pro vizualizaci obchodních dat v grafech a zprávách a pro identifikaci vzorců, odlehklých hodnot a / nebo anomálií. Mluvil také o KPI (Key Performance Indicators), které lze použít k identifikaci událostí nebo problémů v datech.

Druhá část prezentace byla zaměřena na psychologii a vizuální vnímání člověka a návrh interakcí pro vizualizaci informací. Aspekt, o kterém Dr. Zimmer v této části prezentace hovořil, byla sémiotika uváděná jako „studium symbolů“. Poukázal na to, že kulturní a sociální zázemí může ovlivnit používání a porozumění různým symbolům. Dalším aspektem, o kterém dr. Zimmer hovořil, byl účinek barevného kódování. Vysvětlil, že lidé mohou rozlišovat barvy pouze na větších plochách, zejména v souvislosti s přechodem z modré na žlutou. Pro malé plochy se diferenciací barev stává mnohem obtížnější. Na závěr uvedl několik příkladů interaktivní a statické informační grafiky a představil některé nástroje, které lze v této souvislosti použít.

Diseminace projektu a publicita

Internationaler Workshop über Content and Language-Integrated Learning

25.06.2018

Im Rahmen des dreijährigen Interreg-Projekts CLIL (Content and Language-Integrated Learning) mit dem Ziel interaktives Lehr/Lernmaterial in deutscher, englischer und tschechischer Sprache für Informatik, Logistik, Bauingenieurwesen und Maschinenbau aufzubereiten, fand am 21. Juni ein internationaler Workshop am Campus statt.

Eine tschechische Delegation des Projektpartners VSTE – der technischen und ökonomischen Hochschule in Budweis - kam nach Hagenberg, um sich im Rahmen von Vorträgen über CLIL, English-medium Instruction und multimedialem Lernen auszutauschen.

„Es ist uns gelungen, mit Prof. Ute Smit, Prof. Christiane Dalton-Puffer und Dr. Helen Heaney drei renommierte Forscherinnen der Uni Wien für diesen Event zu gewinnen“, freut sich Dr. Martina Gaisch, die für dieses EU-Projekt verantwortlich zeichnet.

Auch die E-Learning-Expertise unserer KWM-Professorin Dr. Tanja Jadin und die Ergebnisse eines interkulturellen Studienprojekts sind in die weiteren Projektüberlegungen eingeflossen.

„Der Event war ein schönes Zeichen für gelebtes Diversity Management. Es waren nicht nur Vertreter/innen aus den Fakultäten Wels, Steyr, der Abteilung Hochschulforschung und Hochschuldidaktik anwesend, sondern auch von unterschiedlichen Schulen aus Österreich und Tschechien“, zieht Gaisch Bilanz.

ForscherInnen und ProfessorInnen der FH OÖ, der Universität Wien und der Technische und Ökonomische Hochschule in České Budějovice, Tschechien, vernetzten sich in Hagenberg. Foto: FH OÖ

Tisková zpráva

Fotografie z workshopu

Odkazy

Webové stránky projektu

<http://clil.vstecb.cz/>

Webová stránka workshopu

www.fh-ooe.at/clil

Tisková zpráva

<https://www.fh-ooe.at/campus-hagenberg/die-fakultaet/aktuelles/news/news/news/internationaler-workshop-ueber-content-and-language-integrated-learning/>

Tisková zpráva - Facebook

https://www.facebook.com/fhhgb/?hc_ref=ARTolz7CJJRaV9yP6xUSb7lg63H81s21FyYxSH-O5EQFaCMbdjZWHy5CIVQgvimCuW0&fref=nf

Laboratoře PIE Hagenberg

<http://pie.fh-hagenberg.at/>